

समृद्ध प्रदेशका लागि युवा स्वरोगारः सम्भावना र चुनौती

गण्डकी प्रदेशको छोटो परिचय ।

विश्वमा रहेका १९६ सार्वभौम राष्ट्रहरूमध्ये , नेपालको भौगोलिक संरचना अरु देशहरूभन्दा निकै पृथक रहेको छ । तराइका समथल भूभाग , पहाडमा रहेका विविध भौगोलिक विविधताले छुटै मन लोभ्याउने गरेको छ । नेपालको हिमाली भेग संसारकै छानो बनेको छ । हामी गर्वका साथ भन्न सक्छौं विश्वको उच्च शिखर हामै देशमा अवस्थित छ । नेपालको भूराजनीतिक हेर्ने हो भने, यो देश एसियाकै सबैभन्दा पुरानो देशको रूपमा रहेको छ । पूर्वमा मेची सम्म र पश्चिममा महाकाली सम्म विश्वमान चित्रमा फैलिएको हाम्रो देशको मध्यपश्चिम भागमा गण्डकी प्रदेश रहेको छ । यस प्रदेशमा गोरखा, मनाड, मुस्ताङ, बाग्लुङ, म्याग्दी, कास्की, लम्जुङ, तनहुँ, नवलपरासी बर्दघाट सुस्ता पूर्व(नवलपुर), स्याङ्जा, पर्वत, गरी जम्मा एघारवटा जिल्ला रहेका छन् । यी सम्पूर्ण जिल्लाहरूको आफ्नै किसिमको महत्व रहेको छ । पृथ्वीनारायण शाहको पालामा न्याय नपाए गोर्खा जानु भन्ने लोकप्रिय वाक्यले गोरखाको महत्वलाई दर्शाउँछ । यस प्रदेशको उच्च हिमाली भेगमा रहेका मनाड मुस्ताङ र मनाड मुस्ताङमा फल्ने स्याउको विश्वबजारमा छुटै चर्चा रहेको पनि बुझिन्छ । लाहुरेहरूको वस्तीका रूपमा म्याग्दी र लम्जुङ जिल्ला संसारभरी नै सुपरिचित छ । आदिकवि भानुभक्त आचार्यको जन्म स्थलको रूपमा कास्की जिल्ला आफैमा पवित्र जिल्ला मानिन्छ । यस जिल्लामा विश्वका विभिन्न देशहरूबाट आफ्नो छुट्टी मनाउन को लागि हजारौंहजार पर्यटकहरू वर्षेनि भित्रिने गरेका छन् ।

फेवातालको चिसो सामिप्यतालाई महसुस गर्न बेगनासतालमा सम्पूर्ण दुःख दुविधाहरूलाई बगाउन, पाताले छाँगोमा डेभिडको स्मृतिलाई ताजा गराउन कोलागि र सराडकोटमा प्याराग्लाइडिङ गरेर उचाइबाट गण्डकी प्रदेशको मनमोहक दृश्यलाई क्यामरामा कैद गर्न विश्वका अनेकौं पर्यटकहरू लालाहित भएर गण्डकी प्रदेशमा आउने गर्दछन् । त्यसैगरी झोलुङ्गे पुलको जिल्ला भनेर चिनिने पर्वत र बाग्लुङ जिल्लाको छुटै महत्व रहेको छ । साक्षरताका हिसाबले र लोकसेवा आयोगबाट विभिन्न सरकारी पदमा आफ्नो ठूलो हिस्सा कायम गर्न सफल एक साक्षर जिल्लाको रूपमा स्याङ्जा जिल्ला सुपरिचित छ । अझै गर्वको कुरा त के छ भने, नेपालभित्रकै नेपाल भनेर चिनिने बाग्लुङ जिल्ला पनि गण्डकी प्रदेशमा अवस्थित रहेको छ । यस्ता पवित्र पुण्य भूमिलाई सिंचित गर्ने कालीगण्डकी नदी, मर्स्याङ्गी नदी, त्रिशुली र नारायणी नदीको आध्यात्मिक, आर्थिक, समाजिक र वातावरणीय महत्व पनि असाध्यै ठूलो रहेको छ । विश्वमा रहेका विभिन्न पन्धवटा सभ्यता मध्ये एक कालीगण्डकी सभ्यता पनि रहेको छ । यस्ता सभ्यता सिकाउने आध्यात्मिक शिखरको महत्व रहेको कालीगण्डकी पनि यसै प्रदेशमा पर्दछ । तनहुँ जिल्लाको आफ्नो छुटै महत्व रहेको छ । यस जिल्लामा छोटो दुरीमा धेरै प्रकारका मौसमहरूको अनुभव पनि गर्न सकिन्छ, साथै यसै जिल्लामा

वेदव्यासले तपस्या गर्ने र बेदको अभ्यास गर्ने आरम्भ गरेको विभिन्न किम्बदन्ती पौराणिक ग्रन्थहरुमा उल्लेख कुराहरु बाट प्रमाणित भएका छन् । तीन जिल्लाको संगम स्थान तनहुँ, चितवन र नवलपुर अनि कालिगण्डकी र त्रिशुलीको संगम स्थलको रूपमा रहेको देवघाटधाम साँचिकै आध्यात्मिक चिन्तनको एउटा अति महत्वपूर्ण केन्द्र हो । नेपालको कान्छो जिल्लाको रूपमा रहेको नवलपुर जिल्ला पनि गण्डकी प्रदेशमा अवस्थित छ । यस जिल्लामा रहेका ठूला हरिया खेतहरूले देशको अन्नभण्डार भर्न सहयोग पुर्याउने गरेका छन् । यस्ता पुण्यभूमिका हामी गण्डकी प्रदेशबासीहरु प्रकृतिले दिएको यस्तो बेमिसाल अनुकम्पा शिरोधार्य गर्न पाउँदा निकै हर्षित र भाग्यमानी समझन्छौं ।

यति धेरै प्राकृतिक रूपमा सम्पन्न भएपनि यस गण्डकी प्रदेशमा धेरै युवाहरु रोजगार नपाएर बेरोजगार रहेको यथार्थलाई स्वीकार्न बाध्य छ । युवा र वायु आफैमा शक्तिका स्रोत हुन् । तर विडम्बना, यस गण्डकी प्रदेशबाट, दिन दुईगुना र रात चौगुना विदेशीभूमीमा रोजगारीको सिलसिलामा जाने युवाहरुको लस्कर दिनानुदिन बढिरहेको छ । विदेशमा पसिना बगाएर पैसा कमाएपनि स्वदेशमै आएर स्वरोजगार बन्नको लागि लगानीको सुरक्षा, प्रत्याभूति नरहेको बुझिन्छ । अथवा देशमै रहेर सोरोजगार बन्नको लागि सरकारले विभिन्न किसिमका आयोजनाहरु ल्याएपनि सबै अक्षरशः पालना नभएको हुँदा बेरोजगार युवाहरु अझै मर्माहित बनेका छन् । अझै भन्नुपर्दा कुनै काम सुरु गरेपनि कुन कामको आउँदा दिनहरुमा मुल्य बढ्ने र कस्ता कामहरु यो भूगोलमा रहेर गर्न सकिन्छ भन्ने प्राप्त ज्ञान र दिशानिर्देश नहुँदा बेरोजगार युवाहरु झन् । अन्योलमा परेको पाइन्छ । देश निर्माणमा होस् वा प्रदेश निर्माणमा होस् युवाको सक्रिय भूमिका अपरिहार्य हुन्छ युवा भनेको कुनैपनि राष्ट्रको शक्ति केन्द्र हो । दिनहुँ विदेशिने युवाहरुलाई देशमै राख्न सके देश बलियो हुनेछ समुन्नत हुनेछ र समाजको जिल्लाको प्रदेशको सर्वांगीण विकास हुनेछ । बेरोजगार युवाहरुलाई यदि सही समयमा सही काम लगाइएन भने युवाहरु दुर्बेसनी मा बस्न सक्ने र विभिन्न अपराध जन्य काममा फस्ने हुँदा उनीहरुलाई सृजनात्मक काममा अगाडी बढाउनु आवश्यक छ । यसै क्रमलाई पुरा गर्ने उद्देश्यले केही सम्भावना र ती सम्भावना प्राप्त गर्नेको लागि आउने कठिनाइ र चुनौतीको समष्टिगत रूपमा चिरफार तलका हरफहरुमा गरिँदैछ ।

यस गण्डकी प्रदेशमा युवा स्वरोगार र स्वरोजगारका लागि केही सम्भावित कामको वैचारिक रूपरेखा र चुनौतीहरु यसप्रकार रहेका छन् ।

१. विविध नगदे बालीहरूको खेती तथा उत्पादन

भौगोलिक विविधताका कारणले गर्दा हामीहरुले यस गण्डकी प्रदेशमा विभिन्न किसिमका नगदेबालीहरुको खेती तथा उत्पादन गर्न सक्छौं , जसमा रहेकाछन् , कफी खेती , अदुवा खेती, सुकमेल खेती बेसार खेती स्याउखेती सुन्तला खेती जुनार खेती कागती खेती आदि , मौसमको दृष्टिकोणले पनि यस्ता खेतीहरुलाई केही चिसो र केही गर्मी चाहिने हुँदा र यस्ता किसिमका मौसमहरु गण्डकी प्रदेशमा पाइने हुँदा हामीहरुले यस्ता नगदेबाली हरुबाट मुनाफा का साथै विश्वबजारमा निर्यात पनि गर्न सक्ने सम्भावना रहेको छ जसले गर्दा देशको आर्थिक पक्ष नागरिकको आर्थिक पक्ष र समाजको आर्थिक पक्ष सुदूढ भएर जाने सम्भावना रहेको छ । जबसम्म कुनै पनि समाज आर्थिक पक्षले सम्पन्न हुँदैन तबसम्म त्यहाँ विकासका कुनै पनि किसिमका आधारहरु बन्दैनन् भन्ने दार्शनिक भनाइ हरु रहेका छन् । त्यसै कारणले गर्दा विविध नगदेबाली हरु को खेती गरी उत्पादन गरी व्यक्ति आफै सोरोजगार हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ । कफीमा caffeine नामको तत्व हुनाले यसले दिमागलाई सही रूपमा काम गर्नको लागि प्रेरित गर्ने हुँदा युरोप तिर अमेरिकातिर यसको बजार धेरै पाइएको छ । अदुवामा पाइने विभिन्न खनिज प्रान्तले शरीरलाई निरोगी बनाउनको लागि सहयोग पुर्याउने गर्दछ नै स्याउबाट एन्टिअक्सिडेन्ट नामको पदार्थले दिमागलाई सही तरिकाले सञ्चालन गर्नको लागि सहयोग गर्छ सुन्तलामा पाइने अमिलोको कारण मांशपेशीहरु बलियो हुने विभिन्न किसिमका रगतसँग सम्बन्धित रोगहरु नलाउने हुँदासुन्तला जुनार कागती खेतीहरुअसाध्यै महत्वपूर्ण मानिएको छ । सुन्तला कागती जुनार मौसम यी सम्पूर्ण एकै परिवारका भएका हुँदा उनीहरुबाट पाउने सम्पूर्ण तत्वहरु एकै किसिमका हुने गर्छन् ।

२. पशुपन्छीपालन र दुध उत्पादन

गण्डकी प्रदेशमा विभिन्न किसिमका वनजंगल रहेको हुँदा र वनजंगलहरुमा विभिन्न प्रकारका पोषिला घाँस हुनेहुँदा , पशुपालन र दूध उत्पादनबाट मनग्य आय आर्जनको सम्भावना रहेको छ पशुपालनबाट हुने दुई प्रकारका फाइदाहरु छन् एउटा दुध उत्पादनको र अर्को मासुको लागि पनि बिक्री वितरण गर्न सक्ने हुँदा पशुपालन एउटा नगदे कृषि पेशा मान्न सकिन्छ । पशुपालन र दूधको उत्पादन नेपाली समाजमा निकै पुरानो पेशाको रूपमा पनि लिइन्छ । पशुपालन र दूध उत्पादनलाई वैज्ञानिक ढङ्गबाट अगाडि बढाउन सकेमा यसले स्वरोजगार एवं रोजगारी दिने एउटा रोजगारी दाताको रूपमा पनि छुटै भूमिका निर्वाह गर्न सक्छ । दुध आफैमा बहुआयमिक चिज हो । दूधबाट दही बन्नसक्छ ,दहीबाट धिउ बन्नसक्छ र दही पातलो गरेर फिटे देखि महि बन्नसक्छ । त्यसैले हामीहरुले एकै चिजका रूपहरु परिवर्तन गरेर मनग्य आर्जन गर्न, सकिन्छ पशुपालन भन्नासाथ आमरूपमा गाई,भैसी,बारबा सुँगुर कुखुरा , माछा पालन भन्ने बुझिन्छ । कालीगण्डकी , त्रिशुलीको मर्स्याङ्गीको वा नारायणीको पानी प्रयोग गरेर हामीहरुले माछापालन पनि गर्न सकिन्छ ।यो बाहेक हामीहरुले

घोडा खच्चड प्रजातिका पशुहरूलाई पनि पाल्न र आम्दानीको स्रोतमा रुपान्तरण गर्न सकिन्छ । यसैगरी अहिलेको आधुनिक समयमा मानिसहरूको कुकुर र बिरालाहरू प्रति पनि आकर्षण रहेको पाइन्छ । घरमा पालिने कुकुर र बिरालासँग खेले विभिन्न डिप्रेसन जस्ता मानसिक रोगहरूबाट छुटकारा पाइने विभिन्न अनुसन्धानबाट प्रमाणित भएको छ ।

३. पर्यटन व्यवसाय

गण्डकी प्रदेश पर्यटकीय व्यवसायको दृष्टिकोणले अत्यन्तै सफल र सुन्दर प्रदेश रहेको छ । यसमा रहेकाहरू विभिन्न किसिमका पर्यटकीय महत्वले भरिएका ठाउँहरू र विगतमा पर्यटकहरूले साहैनै रुचाएका मनोरम दृष्य प्रमाण हुन । मुस्ताङ्को मुक्तिनाथ होस् या गोरखाको मनकामना मन्दिर होस् या बाग्लुङ्को बाग्लुङ्का लिका होस् वा कास्कीको विन्दवासिनी मन्दिर वा तनहुँको देवघाटधाम वा नवलपुर मौलाकालिका मन्दिर आफैमा पर्यटकीय हिसाबले महत्वपूर्ण केन्द्र मानिएका छन् । कास्की जिल्लाको मनमोहक फेबाताल बेगनास ताल महेन्द्र गुफा ,लमजुङ्को बैंसीसहर घलेगाउँ गोरखाको गोरखा दरबार र अमर ज्योति आफैमा पर्यटक लोभ्याउने स्थलहरू हुन् । हिमाली पहाडी समतल भूभागलाई प्रयोगमा ल्याउने हो भने र व्यवस्थापन गर्ने हो भने पर्यटन व्यवसाय उत्कृष्ट र नमुना व्यवसायिक रूपमा यस प्रदेशमा नाम कमाउने छ । उच्च पहाडहरूलाई प्रयोगमा ल्याएर केबलकार,जिपलाइन जस्ता समय सापेक्षित प्रविधिहरूलाई जोड्न सके आन्तरिक एवं बाह्य पर्यटन भित्रआउन निकै सजिलो हुनेछ । चुनौतीपूर्ण खेलहरू जस्तै बन्जीजम्प जस्ता रोमाञ्चकारी खेलहरूको राम्रो तरिकाले अध्ययन गरी प्रयोग गर्नसकेमा विश्वमै नमुना पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा गण्डकी प्रदेश सुपरिचित हुनसक्छ ।

४. अर्गानिक उत्पादित वस्तुको उचित व्यवस्थापन र बजारीकरण

अर्गानिक उत्पादन भन्नाले यस प्रदेशमा बाँसबाट निर्मित नाड्ला, डोको ,नाम्लो लगायत हस्तकलाहरू विभिन्न किसिमका सजावटका सामानहरू जुनचाहिँ काठबाट निर्माण हुने गर्छन्,र साथै मूर्तिकलाहरूलाई हामीहरूले उत्पादन गरेर यसको व्यवस्थापन गर्ने सकियो भने यो पक्कैपनि आम्दानीको एक प्रमुख स्रोतको रूपमा रहन सक्छ । मनाड मुस्ताङ्मा बनेका कपडाका सामाग्रीहरू, भेडाको ऊन बाट बनेका विभिन्न किसिमका सर्दी याम्मा लगाउन मिल्ने कपडाहरूलाई राम्रो तरिकाबाट प्रचारप्रसार गरेमा देश तथा विदेशमा निर्यात गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ । जसले गर्दा देशभित्रकै आर्थिक कारोबार बढ्ने र अन्तराष्ट्रिय डलरहरू नेपाल भित्रिने ,यसमा युवाहरूले रोजगारको सम्भावना देख्नु आवश्यक रहेको छ । यी साथै गाउँघरमा फल्ने काँक्रो फापर मैकै भटमासलाई बजारीकरण गर्न सके मनग्य आम्दानी हुन सक्ने सम्भावना रहेको छ , मनाड मुस्ताङ्मा पाइने तीनपाने रक्सीलाई हामीहरूले यदि राम्रो तरिकाबाट उत्पादन र वैज्ञानिक अध्ययन गरेर यसलाई सशक्त

ढंगबाट बजारीकरण गर्न सकेमा बिदेशी रक्सी हरुलाई पछि पारेर हामी अगाडि पुग्न सक्ने सम्भावना पनि रहेको छ । तितेपाती , अमला, हर्रो, बर्रो लगायत तितेपाती आदिको उत्पादन गर्न सकेमा यसले राम्रो किसिमको बजार पाएर नागरिकको आम्दामीमा टेवा पुर्याउने सम्भावना धेरै रहेको छ । पहाडी भेगमा पाइने यार्सागुम्बा र यस्तै औषधी गुणले युक्त विभिन्न प्राकृतिक वस्तुहरूको राम्रो तरिकाको प्रचारप्रसार र बजारीकरण गर्नसके स्वरोजगारको सम्भावना हुनेछ । गण्डकी प्रदेशको तराई भूभागमा पाइने सालका पातहरूबाट टपरी बनाएर बेच्नसके यसले प्लास्टिकका भाँडाहरू कम प्रयोगमा आउने र वातावरणीय हिसाबले पनि सफा राख्नको लागि मद्दत पुर्याउने हुँदौँ यस विषयमा पनि सोच्नु आवश्यक रहेको छ । विभिन्न गण्डकी प्रदेशमा संचालित नेपाली कागजका विभिन्न उद्योगहरूलाई अझौँ अध्ययन गरेर विकास गर्नसके स्वरोजगार बन्न सजिलो र सफल हुने कुरामा कुनै दुइमत छैन ।

५. विभिन्न उपवन र जडिबुटी उड्डयनको निर्माण

गण्डकी प्रदेशमा विभिन्न जिल्लाहरूमा घनाजंगल रहेका छन् । उक्त जंगलहरूमा औषधिको महत्वले भरिएका विभिन्न किसिमका जडिबुटीहरू पनि रहेका छन् । उक्त जडिबुटी हरु लाई पहिचान गरेर उपवन बनाउनसके र जडिबुटी उद्यानको निर्माण गर्न सके हामीले हाम्रामै प्रकृतिमा प्राप्त औषधिकै सेवन बाट रोगलाई निर्मूल पार्न सक्ने थियो, जसले गर्दा बिदेशी औषधिहरूको आयात कम हुने प्रवेशको मुद्रा देशमै रहने यो एउटा ठूलो सम्भावना । जब देशको पैसा बाहिर जान्छ तब देश कंगाल बन्ने कारणले गर्दा हाम्रै देशमा रहेका जड्गल जडिबुटी को राम्रो वैज्ञानिक अध्ययन गरेर यदि हामीहरूले विभिन्न ठाउँमा उपकरणहरूको निर्माण गर्न सक्यो भने निश्चय पनि हामी अगाडि पुग्न सक्छौँ ।

६. मौरीपालन र फलफूल खेती

मौरी पालन र फलफूल खेती एकअर्काका परिपूरक हुन् । जहाँ मौरीहरू हुन्छन त्यहाँ फलफूल उति नै आवश्यकता पर्दछ । मौरीहरूले परागसेचन गर्ने हुँदा उत्पादकत्वमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेका हुन्छन् । मौरीपालन असाध्यै कम खर्च मा गरिने खेती हो । गण्डकी प्रदेशमा रहेको भौगोलिक विविधताको कारणले गर्दा यस प्रदेशमा विभिन्न ठाउँमा विभिन्न खालको मौसम हुने हुँदा , त्यहाँ हुने वनस्पतिहरूको कारणले मह उत्पादन निकै सजिलो तरिकाबाट गर्न सकिन्छ ,तराईको भेगमा तोरि खेति हुनाले ,सालहरूको ,खयरको , चिउरीको वन हुनाले मौरीहरू सजिलैसँग फूलहरूको रस प्राप्त गर्न सक्ने र जसले गर्दा महको उत्पादकत्व बढेर जाने देखिन्छ, पहाडी भेगमा फापर खेती हुन्छ सुन्तला खेती हुन्छ जुनार खेती हुन्छ ,जसले गर्दा मौरीहरूले

सजिलैसँग फूलको रस चुसेर मह उत्पादन गर्न सजिलो हुन्छ , यसैकारणले गर्दा मौरीपालन र फलफूल खेतीबाट स्वरोजगार बन्नको लागि असाध्यै सम्भावना युक्त देखिन्छ ।

माथी उल्लेखित सम्पूर्ण विचारहरु युवालाई स्वदेशमै राखेर र युवा स्वरोगारको पक्षमा राखिएका विचारहरु हुन् यीमध्ये कुनै पनि विचार युवाले शिरोधार्य गरेमा समृद्ध प्रदेशको र समुन्नत राष्ट्रको लागि , निकै नै ठूलो टेवा पुग्ने देखिन्छ ।

७. खेलकुद र प्रतिभा प्रस्फुटनका अवसर

युवा राष्ट्रका सम्पति हुन्, खेलकुद र प्रतिभा प्रस्फुटन का अवसर युवाका लागि अतिअपरिहार्य पक्ष हो । देशको नाम विश्वमानचित्रमा फैलाउनमा देशका युवा शक्तिको जिम्मेवारी रहने गर्दछ । युवासँग खेलकुद र प्रतिभाले प्रतक्ष्य सरोकार राख्ने हुँदा युवाहरूलाई आफ्ना प्रतिभा देखाउन को लागि विभिन्न समयमा राष्ट्र आफै सक्रिय भएर यस्ता अवसरहरु जुटाई दिनुहुन्न आवश्यक पर्दछ ।

युवा स्वरोगारका विषय र स्वरोजगार हुँदैगर्दा अति ध्यान दिनुपर्ने केही आवश्यक पक्षहरु

. कुन शीर्षकमा तपाईं स्वरोजगार बन्न चाहनुहुन्छ त्यसको प्रष्ट खाका र दिशानिर्देश अतिआवश्यक मानिन्छ ।

. कुनैपनि व्यक्ति, समाजको, धर्मको, संस्कृतिको, मूल्यमान्यता र आस्थामाअसर पुग्ने खालका क्रियाकलापहरु गर्नुहुँदैन ।

. तपाईंले सुरु गर्न लाग्नुभएको कामको बजारमा माग पूर्ति र यसका स्रोतहरू के के हुन पहिला थाहा पाउन आवश्यक पर्दछ ।

. तपाईंले सुरु गर्ने कामबाट वातावरणमा र वायुमण्डलमा कति गहिरो असर पार्छ भन्ने कुराको पहिले सम्भावित असरहरूको अध्ययन आवश्यक पर्दछ ।

. कुनैपनि कार्य गर्दा आफूसँग भएको लगानी, पूजि र श्रमको बारेमा राम्रो ज्ञान आवश्यक पर्दछ ।

. तपाइंको भिजन, अनुकूल परिस्थिति मा कति समयमा सकिन्छ, सम्भावित समयको आकलन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

. तपाइंको भिजन क्षणिक हो वा दीर्घकालीन हो यसको रूपरेखा पहिले नै तयार पारेको हुनुपर्नेछ ।

. कुनै काम गर्नु पूर्व त्यसमा आउनसक्ने सम्भावित चुनौतीहरूको लागि पहिले नै तयारी अवस्थामा रहनुपर्नेछ, र हरेक चुनौतीलाई निमिट्यान्न पार्नको लागि राम्रो पूर्वतयारी, अध्ययन र विजहरूसँगको परामर्श अति अपरिहार्य रहन्छ ।

युवा स्वरोगार र स्वरोजगार हुँदै गर्दा आउने चुनौतीहरु

१. भौगोलिक अवस्था आफैमा उपहार हो भने आफैमा चुनौती पनि हो त्यसै कारणले गर्दा भौगोलिक कठिनाइका कारणले गर्दा सम्भावनाहरु हुँदाहुँदै धेरै कामहरु रोकिएको पाइएको छ । भौगोलिक विकटताले तलको समान माथी लेकमा ल्याउनको लागि ढुवानी चुनौती आफैमा जटिल छ ।
२. प्रष्ट खाका र सोच् विचारनहुनु पनि स्वरोजगारको सम्भावना हुँदाहुँदै चुनौती थप्ने काम हो ।
३. लगानीमैत्री वातावरण नहुनु जस्तै अहिलेको विश्व महामारी को अवस्था ।
- ४ लगानीका निम्ति मनग्रय पुँजीको अभाव ।
५. स्वरोजगार बन्ने सिलसिलामा सम्भावना माथि परिपक्क दूरदर्शिताको कमीले चुनौती थप्ने काम ।
६. रामो बीउबिजनको समयमा आपूर्ति नहुनु । साथै कृषि मलको र किटनाशक औषधिको विलम्ब आपूर्ति ।
७. वैज्ञानिक अध्ययन र परामर्शको अभाव ।
८. देशको राजनीतिक तरलीकरण ।
९. भविष्यमा भवितव्य भएमा लगानी गरेको पुजिको सुरक्षा नहुँदा डराउनुपर्ने वातावरणको सिर्जना पनि एक किसिमको चुनौती हो ।
१०. सरकारी मातहतबाट सोरोजगार का लागि छुट्टाइएको रकमको सही सदुपयोग नहुनु र कडाईकासाथ निगरानी नहुनुको कारणले गर्दा स्वरोजगार बन्न चाहने युवाहरुलाई अझौं चुनौती थपेको छ ।
११. उत्पादित वस्तुको बजारभाउ लागतभन्दा पनि कम हुनु वा बजारभाउ निर्धारणमा कमिसन घुस भष्टाचार जस्ता अवान्धित क्रियाकलापहरु ले ठाउँ पाउनु ।
१२. सरकारी निकायबाट अपराधीलाई दोषीलाई सशक्त कारबाही नगर्नु ।
१३. बिचौलियाहरूको मनोमानी चल्नु र सुरक्षा संयन्त्र फितलो हुन्छ ।
१४. स्वरोजगार यूवाहरुलाई हौसला सम्मान र पुरस्कृत गर्ने कुरामा कन्जुस्याङ्ग पनि एक चुनौती हो ।

धन्यवाद !

विचार लेखक . डा. नारायण आचार्य

दुर्झपटक गिनिज बुक अफ वर्ल्ड रेकर्डमा नाम लेखी प्रमाण-पत्र पाउन सफल

Asian international excellence award 2021 बाट सम्मानित

स्थायी ठेगाना . नवलपुर जिल्ला गैँडाकोट नगरपालिका वडा नम्बर १

mobile number . ९८४५०५०२४१

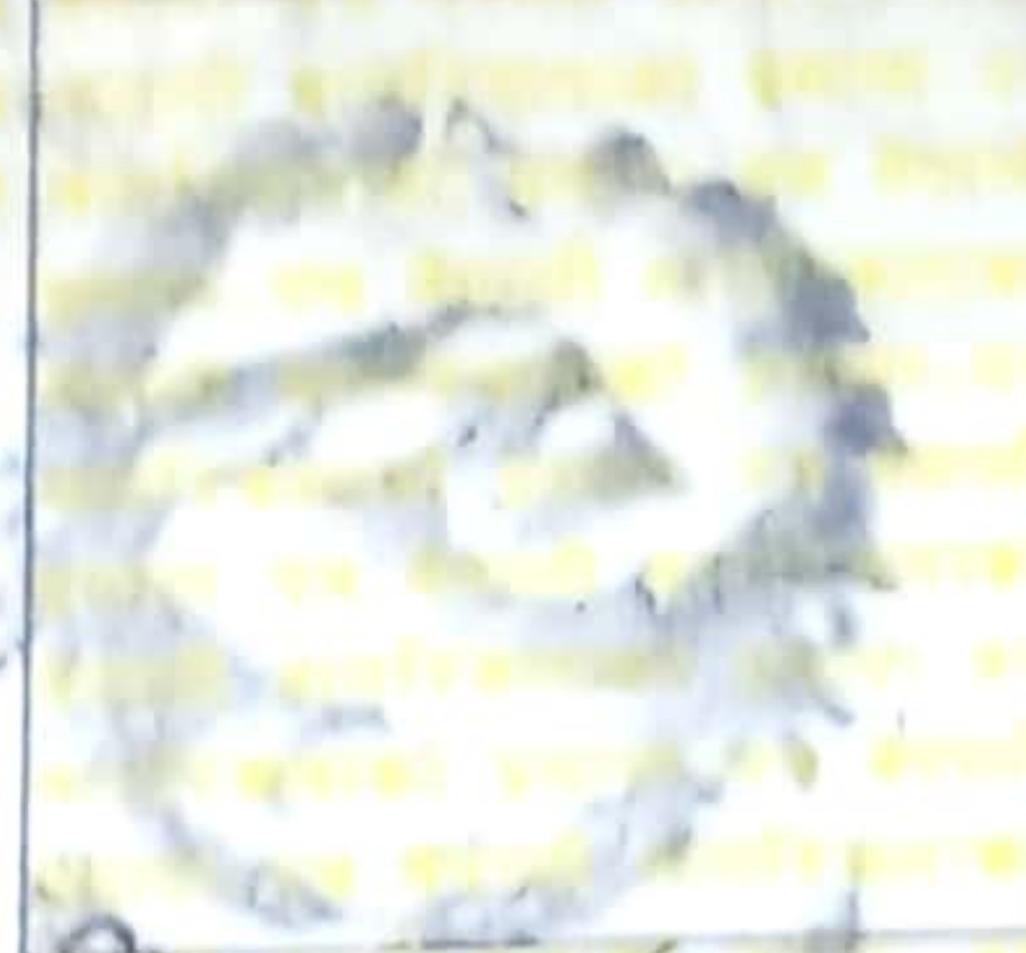

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नवलपरासी
नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र

ना. प्र. न. ३५१००८
२०८१

नाम, धर : नारायण आचार्य लिङ्ग : ♂
जन्मस्थान : ठौडाकोट - १ प्र ०८
स्थायी बासस्थान : जिल्ला रुद्राक्षपाटा वडा नं. ९
गा. वि. स. / उ. म. न. पा : ठौडाकोट
जन्ममिति : साल २०८८ माहिना ०८ गते ८८
बालुको नामथर : दुनपाति आचार्य नागरिकता
ठेगाना : ठौडाकोट - १ प्र ०८ नेपाल
आमाको नामथर : ठौडाकोट आचार्य नागरिकता नेपाल
ठेगाना : ठौडाकोट आचार्य नागरिकता नेपाल
सापति/पत्नीको नामथर : —
ठेगाना : — नागरिकता —

Government of Nepal has issued this Citizenship Certificate with following details:

Citizenship Certificate No. 36 2005-2008

Full Name (in block): HARAYAN ACHARYA Sex: M.

Date Of Birth (AD) : Year Month Day

Birth Place (in block) : GIAINDAKOT-01, XI-P.

Permanent Address (in block): District NAVALPARASI

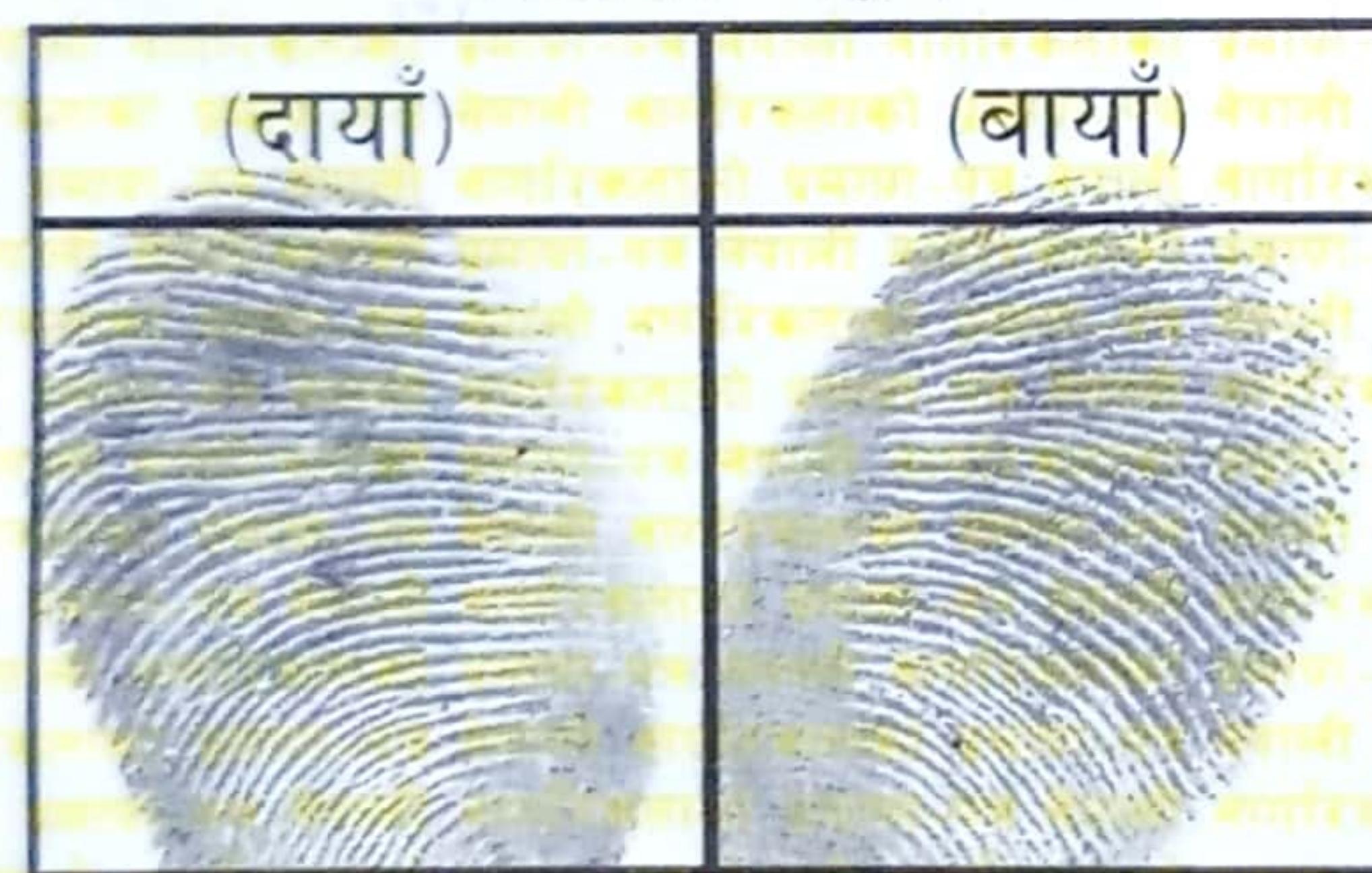
VDC/Municipality/Sub/Metropolis GIAINDAKOT Ward No. 01

नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ बमोजिम यो नागरिकताको प्रमाणपत्र दिइएको छ ।

प्रमाणपत्र पाउनेको दस्तखत :

नागरिकताको किसिम क्रूज

औंठाको छाप

प्रमाणपत्र दिने अधिकारीको

दस्तखत :

नाम थर वामदेव राजा

दर्जा

मिति २०७५/५/१५

यो प्रमाणपत्र कसैले फेला पानु भएमा नजिकको जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा प्रहरी कार्यालयमा बुझाइदिनुहोला ।